

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

**УПАТСТВО ЗА ПОДГОТОВКА НА ОБРАЗЕЦОТ ЗА А - ДОЗВОЛА ЗА
УСОГЛАСУВАЊЕ / А - ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА**

Вовед

Интегрираното Спречување и Контрола на Загадувањето (ИСКЗ) е систем за заштита на животната средина кој вклучува поцелосен пристап за контрола на загадувањето од индустриските извори. ИСКЗ користи една единствена дозвола за контрола на отпадни води, емисии во воздух, управување со отпад, бучава и други работи поврзани со дадената постројка. Обврските кои произлегуваат од овој систем на дозволи потекнуваат од Директивата на ЕУ 96/61/ЕС за ИСКЗ. Директивата е целосно транспонирана во новиот Закон за животна средина (Сл. весник РМ 53/05)

Главна цел на ИСКЗ е да постигне: Високо ниво на заштита на животната средина во целост првенствено со спречување, а каде што тоа не е погодно со намалување на емисиите во воздухот, водата и почвата. ИСКЗ има интегриран пристап, што значи дека дозволата мора да ги зема во предвид целокупните влијанија на инсталацијата врз животната средина т.е. емисии во воздух, вода и почва, создавање на отпад, употреба на сировини, енергетска ефикасност, бучава, заштита од несреќи, управување со ризици итн.

Дозволите мора да бидат базирани на концептот на **Најдобри Достапни Техники (НДТ)**. Во многу случаи примената на НДТ може да придонесе за значителни подобрувања на животната средина.

Употребата на НДТ значи најефективна и најнапредна фаза во развојот на активностите и методите на дејствување кои ја покажуваат во принцип практичната соодветност на поедините техники за заштита и каде што не е можно, да ги намалат емисиите и влијанието врз животната средина во целина.

Главните елементи на ИСКЗ дозволата се следните:

- Интегриран пристап
- Примена на Најдобри Достапни Техники
- Првенство на спречувањето пред намалувањето
- Учество на јавноста
- Контрола на условите во дозволата - сопствен мониторинг и мониторинг од надлежна институција
- Систем за управување со животната средина - за да се осигура систематски пристап кон проблемите од областа на животната средина
- Доставување извештаи според условите во дозволата на начин и со фреквенција како што е наведено во дозволата

Главните цели на ИСКЗ се да осигура дека:

- (а) сите соодветни превентивни мерки против загадување се превземени;
- (б) не е предизвикано значително загадување;
- (в) се избегнува создавање на отпад; а каде што се произведува се употребува повторно или ако тоа не е технички и економски оправдано се депонира при што се избегнува или намалува влијанието врз животната средина;
- (г) енергијата се искористува ефикасно;
- (д) сите неопходни мерки се превземени за да се обезбеди заштита од хаварии и да се ограничат нивните последици;

(f) сите неопходни мерки се превземени за да се избегне било каков ризик од загадување по престанокот со работа и да се врати локацијата во задоволителна состојба.

ПРЕГЛЕД

Според Законот за животна средина, Член 5 (11), (Сл. весник 53/05), загадување на животната средина е:

“емисија во воздухот, водата или почвата, којашто може да биде штетна за квалитетот на животната средина, животот и здравјето на луѓето, или емисија од која што може да произлезе штета за имотот или која ги нарушува или влијае врз биолошката и пределската разновидност и врз другите пропишани начини на користење на животната средина “

Во согласност со барањата од Законот за животна средина (Член 106 (1)), Министерството за животна средина и просторно планирање нема да издаде Интергрирана еколошка дозвола ако:

1. е веројатно дека предложениот начин на спроведување на активностите ќе предизвика штетни последици врз животот и здравјето на луѓето и врз животната средина;
2. поднесеното барање не е во согласност со овој или другите закони или други регулативи базирани на нив;
3. предложените техники за одвивање на активностите во инсталацијата не се усогласени со најдобрите достапни техники усвоени во согласност со Член 104 Став 5 од овој закон;
4. операторот пропуштил да ги обезбеди сите барани информации на начин и во времето дадено во изјавата која се повикува на Член 97, Став 1 и Став 3 од овој закон.

НДТ (Најдобри достапни техники)

НДТ значи набавување, употреба, работа, одржување и надгледување на технологиите кои одговараат најмногу за планираната цел. НДТ варира од еден индустриски сектор во друг, во зависност од локалните услови или во зависност од тоа дали инсталацијата е нова или постоечка. Според Законот за животна средина (Член 5 Став 25) под **техники** се подразбира користената технологија и начинот на којшто инсталацијата е конструирана, се одржува, се користи и престанува да работи; под **достапни техники** се подразбира степенот на развој на техниките што се применуваат во соодветниот индустриски сектор, под економски и технички исплатливи услови, земајќи ги предвид трошоците и предностите, без оглед на тоа дали техниките се користат или се развиени и/или произведени во Република Македонија, доколку се разумно достапни за операторот; под **најдобри** се подразбираат оние техники кои се најефективни во

постигнувањето на високо општо ниво на заштита на животната средина во целина.

Упатствата за НДТ овозможуваат помош на оние кои ќе бидат вклучени во правење нацрт дозволи и исто така се важни за информирање на фирмите за генералните барања за НДТ во нивниот индустриски сектор. Сите соодветни НДТ документи се веќе подгответи или се во фаза на подготвување во Бирото за ИСКЗ во Севилја, Шпанија основана од Европската Комисија. Овие првенствено биле наменети за развој на национални упатства за НДТ. Агенцијата за ИСКЗ објавила голем број на БРЕФови во нацрт и конечна верзија и сите тие се достапни на нивната интернет страна (<http://eippcb.jrc.es>). Некои БРЕФови се наречени хоризонтални и покриваат повеќе сектори (на пр. БРЕФ за вода за разладување), додека пак други наречени вертикални се однесуваат на посебни активности (на пр. БРЕФ за големи постројки за согорувања).

Во определувањето на најдобрите достапни техники, посебно внимание треба да се посвети на:

1. употреба на технологија која создава мали количини отпад;
2. употреба на помалку опасни супстанции;
3. развој на искористувањето и рециклирањето на супстанциите кои се генерираат и користат во процесот, како и на отпадот секаде каде тоа е погодно;
4. слични оперативни процеси, постројки и методи кои веќе биле пробани и се на индустриска скала;
5. технолошки предности и промени во научните знаења и разбирања;
6. природата, ефектите и волуменот на емисиите кои не засегаат;
7. информации за пуштање во работа на старите и новите инсталации (записници, решенија итн.);
8. временскиот период потребен за да се воведат НДТ;
9. потрошувачката и природата на сировини (вклучувајќи ја и водата) користени во процесот и нивната енергетска ефикасност;
10. потребата да се заштити или намали на минимум целокупното влијание на емисиите врз животната средина ризиците за неа;
11. потребата за заштита од несреќи и минимизирање на последиците врз животната средина.

При определување на НДТ за определена инсталација, следните услови треба да се земат во предвид:

- Технички карактеристики на инсталацијата;
- Географска локација;
- Локални еколошки услови.

БРЕФот треба да содржи низа елементи кои ќе помогнат да се донесат заклучоци за тоа што се генерално најдобри достапни техники за дадениот сектор. БРЕФот треба да биде движечка сила кон подобрување на перформансите на животната средина. БРЕФот не ја интерпретира самата директива ниту пак ги ги ослободува од обвска операторите и земјите членки на кои се однесува директивата да донесуваат одлуки на национално, регионално или локално ниво, вклучувајќи ги и неопходните балансирани одлуки кои ги бара Директивата. БРЕФот не наметнува конкретни техники, ниту гранични вредности на емисија.

Поглавјето XII од Законот за Животна средина - Интегрирани Еколошки Дозволи, за работата на инсталации кои имаат влијание врз животната средина го регулира системот за добивање дозвола за работата на инсталациите кои имаат влијание врз животната средина. Првиот дел од ова поглавје ја транспортира Директивата 96/61ЕЗ од 24 септември 1996 година која се однесува на ИСКЗ и на инсталациите кои според капацитетот наведен во Анексот на Директивата им е потребна А Интегрирана Еколошка Дозвола. Активностите на новите инсталации и значителните промени на веќе постоечките, наведени во Уредбата за ИСКЗ, можат да се одвиваат само со претходно добиена Интегрирана Еколошка Дозвола. Целиот процес на добивање дозвола предвидува и учество на јавноста која има право на жалба. Органот на државната администрација одговорен за извршување на работите од областа на животната средина е одговорен за А дозволите. ИСКЗ Директивата повикува и на учество на јавноста во процесот на донесување на одлуки. Овие барања на Директивата се транспортирани во Членовите 99, 103, 109 и 113 на Законот за животна средина и подзаконските акти кои се однесуваат на истиот. Директивата 2003/35/ЕС предвидува сите засегнати страни, во согласност со релевантниот национален систем, да имаат пристап до административните и судските постапки за да можат да побараат ревидирање на материјалната и процедуралната законитост на одлуките, актовите и надзорот, што е неразделен дел од процесот на учество на јавноста.

Поглавјето XIV од Законот за Животна средина - Дозволи за усогласување со оперативни планови се однесува на дозволите за усогласување на постоечките инсталации кои подлежат на А и Б интегрирани еколошки дозволи. ИСКЗ Директивата предвидува преговори помеѓу операторот и надлежниот орган за темпото и конечниот рок на постигнување на условите од дозволата. Овој принцип е транспортиран како потреба на Министерството да го консултира операторот и да го информира за предложените мерки и рокови, како и потребата да се чека на коментари од операторот

Законот воведува два вида на интегрирани дозволи; првата е за новите инсталации за кои процедурата е усогласена со ЕУ Директивата 96/61/ЕС, а втората е дозвола за усогласување која претставува основа за постепено усогласување на постоечките инсталации за да се задоволат барањата на ИСКЗ. Последната цел на оваа дозвола е исполнување на стандардите за животна средина и добивање ИСКЗ дозвола. Процедурите за двете дозволи се идентични, со исклучок на дополнителната фаза кај дозволите за прилагодување каде е дозволено преговарање со МЖСПП како надлежен орган. За време на подготвувањето на Законот за животна средина, економските услови на постоечките инсталации се земени во предвид и според тоа беа воведени дозволи за прилагодување со оперативен план со цел идентификување и договорање на оптимално време за прилагодување со ИСКЗ барањата. Овој модел појасно ќе покаже како ќе се постигнат барањата во однос на животната средина и механизам за мониторинг на напредокот на инсталацијата сопственик на дозволата за прилагодување

Постоечките инсталации ќе се пријават со поднесување барање за дозвола за прилагодување заедно со предложен оперативен план. Оперативниот план мора да ги вклучи сите планирани активности кои треба да ги исполни операторот на годишна основа.

Периодот за поднесување апликации е три години почнувајќи од 01.01.2006 па се до 31.12.2008. Секој индустриски сектор има посебни датуми за аплицирање. По аплицирањето, операторот ќе преговара со Министерството во врска со

барањата од оперативниот план и резултат од тоа би требал да биде финален оперативен план и период за прилагодување за постигнување на барањата за НДТ. Резултат од оваа процедура се очекува да биде дозвола за прилагодување која овозможува континуирана работа на инсталацијата.

Процедури

Процедурата за подготвка и обработка на барањето е описана во Членовите 97 - 101 од Законот за животна средина 2005.

Барањето за дозвола мора да биде поднесена во соодветна форма (достапна од МЖСПП) заедно со целата релевантна придружна документација во прилог.

Сите одговори, информации итн., треба да бидат дадени во местата од формуларот на барањето назначени за тоа (освен ако е наведено поинаку), заедно со придружните информации дадени во прилог.

Обезбедените информации треба да бидат дадени во облик на дијаграми и табели. Секоја точка на емисија треба да биде означена со единствени референтни броеви. Во барањето тие треба да бидат едноставни, логички, и означени.

Барањето е поделено на повеќе делови со поврзани информации, а целта е да се олесни примената од страна на Министерството, барателот и други заинтересирани страни.

Прилозите треба да бидат јасно означени, наброени и со дадени броеви на страниците и мора да ја содржат информацијата која е наведена во барањето. Исто така, како прилози можат да бидат додадени други придружни информации на барањето.

Барањето и сите придружни информации кои не се доверливи ќе бидат ставени во регистарот на дозволи и нивни копии ќе бидат достапни на јавноста доколку ги побара. Оние информации за кои операторот смета дека се доверливи треба да ги означи јасно и да ги предаде одделно. Доверливите информации треба да бидат предадени во посебно плико на кое ќе стои “**Во случај оваа информација да не се третира како доверлива, мора да биде вратена на....**“ Доколку Министерството одлучи некоја информација да не биде достапна на јавноста, природата на задржаната информација како и причините поради кои се смета за доверлива треба да бидат достапни на увид на јавноста.

Сите делови од барањето може да не одговараат за секоја активност. Сепак, барателот треба внимателно да го прегледа целиот формулар на барањето и да ги обезбеди сите релевантни информации. **Сите прашања мора да бидат одговорени.** Ако за некое прашање се смета дека е несоодветно за дадената инсталација тогаш тоа треба да се означи. Треба да се избегнува употребата на кратенки и прецртувања или празни полиња. Страниците на барањето може да се дуплираат и да се означат соодветно на потребите.

Поглавје I ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

I.1 Информации за операторот / апликантовт

Барателот треба да биде физичко или правно лице со регистрирано, а не трговско име. Копија од судската регистрација треба да биде приложена.

Потребни се SNAP и NOSE-P кодови од Европскиот каталог за емисии. Листите на кодови од каталогот се приложени во додатокот на упатството.

I.2 Информации кои се однесуваат на инсталацијата

Име и адреса на инсталацијата во која се изведуваат или ќе се изведуваат активности за лиценцирање. Границите на инсталацијата треба да се јасно обележани на локацијски размерни мапи. Координатите на центарот на локацијата мора да се обележани.

Мора да се наведе категоријата(ите) на активностите од Анекс I од ИСКЗ уредбата од 2005 год. кои се одвиваат на локацијата или активности кои се директно поврзани со инсталацијата.

Користете ги **само оние зборови** од описот даден за соодветната категорија на активност која најдобро ја опишува вашата активност:

Пример: категорија 3.2

Инсталации за производство на стакло,вклучувајки и стаклено влакно со капацитет на топење над 20 тони дневно.

Доколку активностите опфаќаат повеќе од една категорија од Анекс I од ИСКЗ уредбата, главната производствена активност треба да се означи и треба да се посочат другите активности опфатени со прилог и од Уредбата, кои треба јасно да бидат одделени една од друга

Ако Поглавјето XV (Спречување и контрола на хаварии со учество на опасни супстанции) од Законот за животна средина 2005, се однесува на инсталацијата, објаснете како и зошто активностите се опфатени со ова поглавје. Вклучете детали од внатрешниот план и други релевантни документи во соодветниот прилог.

I.3 Информации за овластеното контакт лице во врска со дозволата

Наведете детали за првото контакт лице, второто и третото контакт лице. Наведете што повеќе контакт опции.

I.4 Информации кои се однесуваат на промена на издадена А интегрирана дозвола

Освен пополнувањето на соодветните табели, приложете соодветен преглед на предложените промени

II. ОПИС НА ИНСТАЛАЦИЈАТА, НЕЈЗИНите ТЕХНИЧКИ ЕДИНИЦИ И ДИРЕКТНО ПОВРЗАНИ АКТИВНОСТИ

II.1 Потребни оперативни информации

Да се обезбедат податоци за активностите и процесите кои треба да се спроведат. Да се вклучи и мапа со диспозиција на инсталацијата во која ќе се идентификуваат локациите во кои се создава отпад и во кои се превземени мерки за намалување на отпадот како и сите точки на емисија. Сите точки на емисија треба да бидат одделно и јасно означени.

Листа со сите мерки и системи за намалувања, третмани и повторна употреба на отпадот кои ќе бидат користени на локацијата како и нивни детали треба да биде приложена.

Следните податоци исто така треба да се обезбедат:

- Листа на сите посебни операции кои треба да се одвиваат заедно со план на локацијата идентификувајќи ги локациите (објекти, постројки) каде операциите треба да се спроведат;
- Едноставна технолошка шема за секоја единечна операција, со приказ на сите влезови, излези и емисии заедно со краток опис и детали за нивната намена;
- Опис на системите за контрола на процесите со приказ на опремата за контрола;
- Информации за сите аспекти на посебните операции кои може да предизвикаат емисии во животната средина за време на нормални услови како и во случај на дефект или прекин на работата (пр. недостаток на енергија);
- Детали за внатрешниот капацитет протокот за секоја посебна операција вклучувајќи го вкупниот влез и излез на материјали;
- Кратки детали за активностите кои се одвиваат во лабараториски објекти а се поврзани со активностите.

II.2 Развој и историја на активностите на локацијата

Во овој дел треба да се објаснат развојот и историјата на активностите на локацијата. Историски планови и записници во кои се согледани алтернативи на локацијата треба да се прегледаат и релевантните податоци треба да се поднесат (дискусији за локацијата, подземни резервоари за складирање, опции за локации за депонирање/третман на отпад итн). Детали за сите познати инциденти со историско загадување и судски постапки, тужби итн. исто така треба да се вклучат.

III. УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ИНСТАЛАЦИЈАТА

Да се обезбедат детали за управување и контрола на локацијата која се однесува на животната средина, а од осебена важност се следните податоци:

- Органограм за структурата на управување на локацијата (каде што е можно)

во кој ќе се објаснат нивоата на одговорност во управувањето со животната средина;

- Структурата на управување со и одговорност за работата на инсталираните системи за намалување и третман како и детали за обука и квалификација на вклучениот персонал;
- Преглед на системи за одржување и калибрација од аспект на напишани процедури;
- Преглед на системите за контрола на отпад од аспект на напишани процедури;
- Генерален преглед на системот за квалитет на контрола на компанијата;
- Ако постои, да се приложи копија од изјава за политика за контрола на квалитет и изјава за политика за животна средина.

Доколку постои треба да се приложи целата програма за управување со животната средина. Доколку програмата за управување со животната средина или изјава за управување со животната средина не постои во моментот, треба да се наведе во апликацијата.

Компанијата треба да обезбеди информации за тоа кои мерки се превземени и да даде тековна оцена на перформансите на животната средина.

IV. СУРОВИНИ И ПОМОШНИ МАТЕРИИЈАЛИ, ДРУГИ СУПСТАНЦИИ И ЕНЕРГИИ УПОТРЕБЕНИ ИЛИ ПРОИЗВЕДЕНИ ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА

IV.1 Суровини и продукти

Листа на суровини, меѓупроизводи и произведени продукти вклучувајќи ги сите други материјали пр. хемикалии за чистење употребени во процесот, хемикалии за третман на отпадна вода или вода за ладење, додатоци за водата користена во парните котли итн. Листата на користените материјали исто така мора да вклучува информации за токсичноста и информации за влијанието на животната средина. Горива и енергии користени за активностите, исто така треба да бидат наведени. Во листата треба да се вклучат и најчесто складираната количина и годишно користени количини. Лабараториски и прехранбени материјали не треба да бидат вклучени доколку во случај на погрешно ракување не би имале влијание на животната средина.

Табелите IV.1.1 и IV.1.2 мора да бидат пополнети.

Во случај кога суровината се состои од поголем број на супстанции и не може соодветно да се класифицира според заглавјата дадени во табелите IV.1.1 и IV.1.2 тогаш секоја од компонентите на хемиската супстанција треба да се наведе и детализира во соодветните колони од табелата. При одлучување за тоа кои материјали треба да се внесат во апликацијата, се зема принципот по кој се опфаќаат само тие материјали кои имаат потенцијал да загадат било кој од трите медиуми во животната средина во случај со нивно несоодветно ракување.

Особено внимание треба да се обрне на материјалите и производите кои се состојат од или содржат опасни супстанции како што е описано во Уредбата за класификација на водите, (Сл. весник 18/99). Опасната природа на супстанциите треба да биде описана во табелите, користејќи ги “R” и “S” фразите дадени во Анекс 2 од Додатокот на Упатството.

V. РАКУВАЊЕ СО МАТЕРИЈАЛИТЕ

V.1 Ракување со сировини, горива, меѓупроизводи и производи

Сите материјали треба да бидат наведени во Табелите IV.1.1 и IV.1.2 од **Секција IV**. Детали за локацијата, услови за складирање (ладилници, затворени простории итн.), системи за сепарација, системи за транспорт на материјалите на локацијата, транспорт низ цевки на цврсти материи, течни материи и мил, транспортни возила или транспортни ленти и потребните анализи треба да се внесат во Прилог V.1 како и тестирања од блиску минато за структури во танквани, резервоари и цевни системи.

V.2 Управување со отпад

Создавање на отпад

Секупниот создаден отпад треба да се категоризира како опасен или неопасен отпад според Законот за управување со отпад од 2005год.

Да се наведат детали за сите отпадни материјали прифатени или создадени на локацијата вклучувајќи вид, опис и природа на отпадот како и нивните извори на создавање. Треба да се земе во предвид Европскиот каталог за отпад според кој на секој отпаден материјал треба да му се додели соодветен код. Количества на создаван отпад на месечна основа треба да се внесат во Табелите V.1.1 и V.1.2 од апликацијата. Секоја сезонска варијација треба да биде објаснета.

Апликантот треба да ги прикаже користените фактори на конверзија со кои се добива релативниот волумен (m^3) и тонажата (т) на сите видови отпад.

Треба да се изврши процена за можно повторно користење, санција или рециклирање на сите отпадни материјали и резултатите од оваа проценка треба да се приложат.

Постапки за одлагање на отпад

Одлагање надвор од локацијата: Во случај на одлагање на отпад надвор од локацијата треба да бидат обезбедени детали за транспортот. Потребни се информации за следното:

- Име на превземачот на отпадот;

- Копија од лиценцата/дозволата која ја поседува превземачот и белешка за прифаќање на отпадот;
- Друг понатамошен третман, повторно враќање во процесот или санација на отпадот од превземачот;
- Локација на крајното одложување и
- Финален метод на одложувањето на отпадот;
- Во случај на извезување на отпадот, треба да се обезбедат детали за пренесувачот и крајниот превземач а воедно треба да се вклучат и сите регистрациски детали за лиценците издадени на превземачот од властите на земјата во која се извезува отпадот.

V.3 Одложување на отпад со депонирање

Во случај на депонирање на отпад на локацијата, треба да се поднесе оперативен план за депонирање. Треба да има повикување на Законот за отпад Сл. весник. бр. 68/2004.

Треба да се обезбедат следните детали за депонијата:

- Мапа на депонијата со посочувања на фазите на полнење и сите други придружни активности;
- Планови и нацрти за депонијата во кои се посочуваат и предложуваат конечни коти на депонијата.
- Предлози за рекултивација.
- Податоци за активности кои ќе бидат превземени после затворањето на депонијата.
- Информации за геологијата, хидрогеологијата и хидрологијата за локацијата на депонијата и околината.
- Оценка на Аквиферот и неговата осетливост според националната Водостопанска основа.
- Локација на најблиските водни заштитни зони на кои имало влијание
- Претходното користење на земјиштето и можните ефекти од предложеното пополнување за краток или подолг период.
- Оценка за стабилноста на отпадот.
- Исцедоци, депониски гас и предлози за нивно отстранување и третман.
- Квалитет на површински и подземни води со детали за земени примероци и нивно мониторирање.
- Метеоролошки податоци за локацијата околу депонијата.
- Плански детали и локацијски информации за исцедоци, депониски гас, бучава, прашина, инсталации за мониторирање на површински и подземни во и околу депонијата.

VI. ЕМИСИИ

Карактеристиките “Пред третман” во табелите VI.1.2, VI.2.2, VI3.2 и VI4.2 се однесуваат на карактеристики што се пред финалниот процес за намалување на емисиите пред нивното испуштањето.

VI.1. Емисии во атмосферата

VI.1.1. Детали за сите точкасти емисии во атмосферата

Емисиите во атмосферата треба да бидат категоризирани на следниот начин:
(Погледнете во соодветното упатство за НДТ за гранични вредности на емисија)

- (а) Емисии од котли.
- (б) Главни емисии.
- (в) Споредни емисии.
- (г) Потенцијални емисии (неактивни во нормални активности).

Потребно е да се даде список на сите точки на емисии категоризирани како што е горе назначено, заедно со план на инсталацијата со јасна обележаност на тие места.

Емисии од категорија (а)

Сите позначајни емисии од котли треба да бидат дел од Табела VI.1.1. Општо правило е котлите на гас со моќност над 5 MW и другите котли над 250 kW, да бидат означат како значителни. Котлите со помала моќност треба да бидат вклучени во делот за помали емисии.

Емисии од категорија (б)

Детали за емисиите од категоријата (б) треба да бидат дадени во табела VI.1.2 и VI.1.3.

Главните емисии ќе ги вклучат сите емисии со еколошко значење. Кога во референците за НДТ се користи праг за емисија за маса (пр. 3kg/ч), сите емисии поголеми од 20 % со ваков праг се третираат како значајни. (Во некои случаи кога амбиенталните МДК се пред пречекорување, емисиите под 20% ќе се сметаат за значајни и ќе бидат дел од Главните емисии). Кога не постои ниту национална ниту НДТ гранична вредност, апликантот треба да направи проценка на ризикот од опасност по животната средина и опасност по човековото здравје, што потекнува од емисиите, и да предложи и оправда гранична вредност базирана на проценката на ризикот.

За емисии надвор од Белешките за НДТ, потребно е да се направи целосна проценка на постоечкиот систем за намалување/третман на емисиите. Потребно е да се приложи изготвен план за подобрување насочен кон постигнување на граничните вредности од Белешките за НДТ. Со тоа треба да се означат конкретни цели и временски респоред, заедно со опции за модификација, надградување и замена потребни за да се доведат емисиите во рамките поставени во Белешките за НДТ. Секој неуспех во достигнување на граничните вредности од Белешките за НДТ треба да биде објаснет и оправдан.

Емисии од категорија (в)

Деталите за помали емисии треба да се поднесат во табела VI.1.4.

Емисии од категорија (г)

Идентификувајте ги сите потенцијални емисии и дадете ги информации што се бараат во табела VI.1.5 од апликацијата. Примерите за потенцијални емисии вклучуваат канали за испуштање на гасови (сигурносен отвор), сигурносни вентили. Кога постои опасност од еколошка штета од емисиите, овие емисии треба да бидат означени.

VI.1.2. Фугитивни и потенцијални емисии

Мора да постои контрола на фугитивните емисии. Техниките што се користат за контрола мора да бидат детални и да го вклучат следното:

- Истекувања од заптивки на вентили, пумпи и прирабници;
- Загуби од ветреене и третирање на складирани течности;
- Емисии од прав од складирање на цврсти материјали на отворено;
- Активности на утовар и истовар;
- Активности за чистење; и,
- Емисии од третман на отпадни води (пр. испарливи органски соед.)

Сите емисии треба да бидат третирани поради опасноста од предизвикување на непријатности од мирис надвор од инсталацијата или нивен придонес во надминување на МДК, вклучувајќи точкастите и други извори.

VI.2. Емисии во површински води

Детали за сите емисии во површински води.

Емисиите во води треба да бидат категоризирани на следниот начин: (Видете ги релевантните упатства за НДТ за граничните вредности на емисија)

- (a) Емисии во рамки на граничните вредности на НДТ
- (b) Емисии надвор од рамките на граничните вредности на НДТ, или ако нема НДТ гранични вредности.

Детали за сите емисии во води, според погоре наведените категории, треба да бидат дадени во табела VI.2.1 и VI.2.2 од формуларот за барањето.

Детали за емисиите на супстанции дадени во табелите III до VIII од Уредбата за класификација на водите (Службен весник 18-99) треба да бидат дадени, во случај кога е веројатно дека концентрациите на супстанцијата ќе ја надминат класата на реципиентот.

Како дополнување, за емисиите (б) спомнати погоре надвор од Белешките за НДТ, потребно е да се направи целосна проценка на постоечкиот систем за намалување/третман на емисиите. Потребно е да се приложи изготвен план за подобрување насочен кон постигнување на граничните вредности од Белешките

за НДТ. Со тоа треба да се означат конкретни цели и временски респоред, заедно со опции за модификација, надградување и замена потребни за да се доведат емисиите во рамките поставени во Белешките за НДТ. Секој неуспех во достигнување на граничните вредности од Белешките за НДТ треба да биде објаснет и оправдан.

Исто така треба да се обезбеди збирна листа на точки на емисии заедно со мапи, цртежи и придружна документација.

Онаму каде емисиите се од колекторскиот систем за површински води на локацијата потребни се следните информации;

- Цртежи со најниски нивоа, големина на цевки на сите колекторски системи и точки на емисија во сите површински води;
- Делот околу покривот и други непропусливи области од секој колекторски систем (област на зафат);
- Метеоролошки податоци за локацијата со вклучен интензитет на врнежи и времетраење во часови и денови;
- Потенцијални точки на контаминација/места со најголем ризик.

VI.3 Емисии во канализација

Податоци за емисиите во канализација.

Податоците за емисиите во канализацијата треба да се дадат во вид на табела како што е прикажано во Табелите VI.3.1 и VI.3.2 од формуларот за Барањето.

Треба да се обезбедат податоци за сите супстанции наведени во Табелите 3 до 8 од Уредбата за класификација на водите (Сл. Весник 18/99), а кои се содржат во сите емисии.

Потребно е пред се сопственикот на канализацијата да предложи гранични вредности за ефлументите кои се испуштаат во канализацијата . Граничните вредности во дозволата треба да бидат најмногу до вредноста која е предложена од сопственикот на канализацијата.

VI.4 Емисии во почвата

VI.4.A. Податоци за емисиите во почвата.

Податоците за сите емисии во почвата треба да се дадат во форма на табела како што е прикажано во табелите VI.4.1 и VI.4.2 апликацијата.

Следните примери за локации на емисиите треба да бидат вклучени во рамките на ова прашање;

- водопропусни области,
- патишта на квасење,
- подрачја за расфрлање врз почва,
- испуштања во бушотини и бунари.

- канали кои не се поврзани со површински водни тела,
- Неконтролирани испуштања од, на пр. работните подрачја, или подрачјата за складирање отпад,

Забелешка вклучено е и депонирање на локацијата (Инженерско решение за постојано одложување на отпад на или во посебно подготвена почва). Ова е специфичен начин на емисија во почвата па затоа како таква одделно е разгледувана во Поглавјето V3.

Овие емисии можат да бидат на или во земјата (почви, нанос или карпи). Како на пример во случаите на расфрлање, емисиите вообичаено се наоѓаат како површински слој на почвата или инјектирани под површината на почвата.

Таму каде емисиите се од колекторските системи за површински води од локацијата на инсталацијата потребни се следните информации;

- Цртежи со најниски нивоа, големина на цевки на сите колекторски системи и точки на емисија во сите површински води;
- Делот околу покривот и други непропусливи области од секој колекторски систем (област на зафат);
- Метеоролошки податоци за локацијата со вклучен интензитет на врнежи и времетраење во часови и денови;
- Потенцијални точки на контаминација/места со најголем ризик.

Главниот извор на секоја емитирана супстанција мора да се определи со упатување на листата на активностите на постројките како и системите за намалување/третман спомнати на други места од апликацијата. Треба да се даде хемискиот состав на емисиите на почва како и предложената програма за мониторинг за да се демонстрира согласност со било кои гранични вредности на емисии.

Расфрлање на почва

Барателот треба да достави информации за природата и особините на супстанцијата (земјоделски и неземјоделски отпад) што треба да се расфрла (тиња, ефлуент, пепел и др.), како и предложениот размер на примена, периоди на примената и начин на примената (пр. испуштање од цевка, резервоар).

VI.5. Емисии на бучава

VI.5A Извори на бучава

Треба да се описе локацијата во однос на нејзината излезна бучава. Главните извори на бучава на локацијата треба да се идентификуваат и да се внесат во табелата VI.5.1 од формуларот за барање пр. активноста, процес или специфична опрема која може да создава бучава надвор од границите на локацијата.

За сите главни извори на бучава потребни се следните податоци:

- Прецизна локација(12 цифри, 6 Исток, 6 Север);
- Ниво на јачина на звукот(L_{WA}) или ниво на звучен притисок(L_{PA}) на 1 метар или
- Ниво на звук на активноста (L_{EQ,T}) на референтно растојание;
- Утврдување на енергетска вредност на опремата доколку е применливо;
- Времетраење и случајност на настанување, на дневно/ноќно ниво, континуирано или наизменично;
- Ознака пр. радио-дифузна, тонска или импулсна;
- Фреквентен профил и
- Податоци за било кое намалување преку мерки за контрола на бучавата.

VI.6. Вибрации

Идентификувајте ги изворите на вибрации кои влијаат врз животната средина надвор од границите или надвор од санитарната зона на постројката и истакнете ги резултатите од направените мерења или пресметки. Опишете ги сите извори на соодветна карта. Вклучете податоци како од мерењата така и од пресметките.

VI.7. Извори на нејонизирачко зрачење

Идентификувајте ги изворите на нејонизирачко зрачење (светлина, топлина, итн.) кои влијаат врз животната средина надвор од границите на хигиенска зона на постројката и наведете ги резултатите од направените мерења и пресметки. Изразот “хигиенска зона” подразбира зона во која што се чувствуваат негативните влијанија.

VII. СОСТОЈБИ НА ЛОКАЦИЈАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА АКТИВНОСТА

VII.1. Опиши ги состојбите на локацијата на инсталацијата

Опсегот на бараната информација зависи од природата и интензитетот на емисијата и треба претходно да биде разгледан со МЖСПП.

Индиректни Емисии

Треба да се направи оценка на влијанието на емисиите во медиуми на животната средина различни од оние во кои се направени емисиите. На пр. во случај на емисии во воздухот, треба да се направи оценка на ризикот од можно влијание преку седиментација врз почвата. Далекусежните и прекуграниците влијанија треба да бидат вклучени, а исто треба да бидат идентификувани сите сите глобални влијанија како што е оштетувањето на озонската обвивка или емисијата на стакленички гасови.

VII.2. Оценка на емисии во атмосферата

Обезбедете изјава за тоа дали емисиите на полутанти во атмосферата според **Правилникот за максимално дозволени концентрации и количества и за други**

штетни материји што може да се испуштаат во воздухот од одделни извори на загадување, имаат можност да и наштетат на животната средина.

Дефиницијата за загадување на воздухот во Законот за квалитет на амбиенталниот воздух од 2004 е “е емисија во воздухот, водата или почвата, којашто може да биде штетна за квалитетот на животната средина, животот и здравјето на луѓето или, емисија од којашто може да произлезе штета за имотот или која ги нарушува или влијае врз биолошката и пределска разновидност и врз другите пропишани начини на користење на животната средина. Во оваа дефиниција се опфатени и супстанциите кои предизвикуваат штети преку мирис, бучава и ѓубре

Треба да се направи проценка на сите значителни емисии во атмосферата. За оваа намена треба да се обезбедат информации за животната средина во која се вршат емисиите и квалитетот на амбиентален воздух вклучувајќи:

- детали за хемиски соединенија, вклучувајќи ги резултатите од било каков мониторинг на амбиенталниот воздух;
- опис на околните живеалишта и пејсажи, топографија на теренот нагласувајќи ги наглите промени на теренот;
- детали за други активности, осетливи области или области од посебно значење кои се наоѓаат на растојание пет километри од местото на кое може да му влијае емисијата и
- детали за сите направени модели на дисперзија и предвидените концентрации на ниво на тлото како резултат на емисиите.

Исто така треба да бидат обезбедени информации за влијанието на емисиите врз медиуми од животната средина различни од оние во кои емисиите се направени.

VII.3. Проценка на влијанијата врз реципиентот-површински води

Следните информации за реципиентот треба да бидат дадени во детали:

- зона на мешање;
- карактеристики на реаерацијата;
- расположиви разредувања;
- време на задржување; (за езера)
- било какви студии за моделирање или дисперзија на емисијата на ефлуентот;
- квалитет, физичките, хемиските и биолошките карактеристики на реципиентот и седиментот.
- постоечки или предложени примени и/или намени на реципиентот
- оценка на реципиентот со посебен осврт на присуството на било кои биолошки видови осетливи на некои супстанции од емисијата;
- осетливи области или области од посебен интерес на кои може да им влијае емисијата, а се наоѓаат на два километри од изворот на емисија;
- податоци за протокот и хемискиот состав на реципиентот низводно и возводно од точката на емисија.

Исто така треба да бидат обезбедени информации за влијанието на емисиите врз медиуми од животната средина различни од оние во кои емисиите се направени.

VII.4 Процена на влијанието од испуштање во санитарна канализација

Потребни се информации за канализацијата со детали за:

- Име на компанијата која што стопанисува со канализацијата;
- Копија од договорот или дозволата со стопанисувачот за прифаќање на ефлументот;
- Понатамошен третман на ефлументот, постоечки или предложен;
- Проблеми со третманот на отпадната вода од канализацијата поврзани со предложените емисии;
- Очекувани влијанија на емисии при одржувањето на канализацијата;
- Капацитет, квалитет и интегрираност на канализацијата;
- Очекувани влијанија на емисии врз интегритетот на канализацијата;
- Можни реакции на емисиите со на друг ефлумент кој што доаѓа во ист канализационен систем; и
- Природа на крајните емисии кои влегуваат во реципиентот, заедно со пресметано волуменско учество на емисиите од местото на емисии во сув период во реципиентот, изразено во %.

Исто така треба да бидат прикажани и информации за влијанието на емисиите врз другите медиуми на животната средина, различни од оние во кои се врши емисија.

VII.5. Проценка на влијанието од емисии во почва/подземни води

Опсегот и деталноста на овој тип на проценка зависи воглавно од размерите или количините и видовите на емисија врз површината, што всушност е поврзано и со ризикот. Некои од активностите нема да го имаат истиот ризик како другите, во зависност од природата на хемискиот процес кој што се применува во инсталацијата како и типовите и количините на хемикалии кои се складирани во самиот круг на инсталацијата. Преглед на постоечката документација или пак обиколка околу инсталацијата би била доволна (како за почеток), на пример да се примети дека почвата е влажна/наквасена како резултат од некои истекувања во инсталацијата. Исто така при вршењето на проценка треба да се земе во предвид било какво влијание на контаминирани испуштања во чисти испуштања, на пример од загадена вода за гасење пожар, да се испушти во систем за собирање на површински води.

За поголеми испуштања, како што се реинјектирање, расфрлање итн. треба да се изготви јасен извештај кој треба да содржи топографија, метеоролошки податоци, квалитет на води, геологија, хидрологија и хидрогеологија. Понатаму треба да се наведе класификацијата на аквифер и осетливост на подрачјето врз основа на Водостопанска основа. Во истиот извештај исто така треба да се идентификуваат сите водни тела и бунари кои можат да бидат ризични за загадување како резултат од испуштање во почва.

VII.5.1. Расфрлање на зејоделски/неземјоделски отпад

Расфрлање на земјоделски отпад.

Табелите VII.5.1 и VII.5.2 треба да се пополнат доколку постои информации или таков вид на отпад во инсталацијата. Следните информации треба да се внесат во однос на земјоделските површини на кои може да се нанесат како течен отпад:

- План за наѓубрување (Табела VII.52) прикажувајќи ги земјоделските потреби на секоја од парцелите на земјоделската површина за фосфатно ѓубре (P), количината на мил која ќе ги задоволи потребите заедно со вкупниот фосфор и вкупната количина на мил која е потребна за сите земјоделски парцели;
- Мапа (или мапи) на сите парцели од земјоделската површина набројани во планот за наѓубрување;
- Копија од извештајот за состојбата со почвата каде што е потврдена потребата од фосфорно вештачко ѓубриво, која е употребена во пресметувањето на потребите на планот за наѓубрување;
- Соодветно стручно лице треба да го даде своето стручно мислење за употребата на мил на земјоделската површина според планот за наѓубрување нема да има влијанија врз животната средина и не предизвикува загадување.

Следната земјоделска површина не треба да биде вклучена во планот за наѓубрување:

- Секоја земјоделска површина на која површинскиот или подповршинскиот слој се песок или чакал.
- Земјоделската површина која е забранета за употреба и се третира како назначено подрачје, т.е Заштитено подрачје со намена за напојување на со вода;
- Секоја почва која треба да се изземе од парцелата, земајќи ја во предвид проценката на ризикот, т.е карпа, карстни предлни, варовнички предели, осетливи објекти, патишта, водни површини и заштитени подрачја.

Расфрлање на неземјоделски отпад

Во случај на расфрлање на неземјоделски отпад треба да се направи преглед на физичката, хемиската и биолошката структура на почвата. Следните информации требаат да се вклучат во проценката при расфрлањето:

- Количество на применето ѓубриво за одредена сезона;
- Додатни податоци за соодветноста на применетето ѓубриво;
- Мапа (или мапи) на сите парцели од земјоделската површина набројани во планот за наѓубрување;
- Користење на земјиштето и влијанијата од предложеното расфрлање кои би се случиле во иднина, било тоа да е краткорочно или долгорочно;
- Квалитет на почва, детали за испитувања или мониторирање на почви;
- Постројки/активности за заштита на подземна вода или површинска вода ;
- Квалитет на површинска вода, користење на површинската вода и зонирање или планирање на користење на површинска вода врз која би можело да има

- влијание;
- Квалитет на подземна вода;
  - Искористување на подземна вода;
  - Насока на течење на подземна вода;
  - Длабина до цвста подлога;
  - Појава на карст;
  - Детали за некои изршени испитувања или мониторинг на површинска вода;
  - Метеоролошки податоци за областа кадешто обработливата површина се наоѓа
  - Проценка на атмосфетските емисии кои се поврзани со расфрлање (дразнење на мирис, итн.)

Забелешка:

Треба да се наведат референци за упатствата кои се земени во предвид при контрола на расфрлање на отпад.

VII.6 Загадување на почвата и/или подземните води

Во принцип овој дел се однесува на постоечките активности или на новите кои се развиваат на поранешни индустриски локации, иако не сите нови локации се секогаш она што изгледаат, па поради тоа треба да се проверат.

Потребно е да се прикажат сите информации кои се поврзани со загадување на почвата или подземните води под локацијата. Во делот VII.1 треба да се обезбедат информации за историскиот развиток на локацијата.

VII.7 Оценка на влијанието на искористувањето и/или депонирањето на отпадот на самата локација врз животната средина

Описете ги решенијата за спречување и искористување на отпадот што е создаден во инсталацијата.

Треба да се обезбедат податоци и да се направи оценка на влијанијата врз животната средина на сите постоечки и предложени одложувања на отпад на локацијата, вклучувајќи ги и медиумите на животната средина во кои не се направени емисиите.

Треба да се посвети внимание на влијанијата врз квалитетот на воздухот, (прашина, мирис), амбиентот (бучава, отпад, птици), квалитетот на површинските и подземните води. Во оваа оценка на влијанијата треба да се земат во предвид и класификацијата на водите и нивниот степен на осетливост. Сите осетливи извори на вода (извори, бунари) треба да бидат идентификувани и вклучени во оценката

VII.8 Влијание на бучавата

VII.8.1 Нивоа на амбиентална бучава

Треба да се обезбеди мапа на локацијата и околната област, а на неа да се обележат главните извори на бучава. Мерките треба да вклучуваат LAeq и процентност на LA10 и LA90. Треба да се определи максималното ниво на бучава надвор од локацијата.

На мапата треба да бидат означени и описаны значителните извори на бучава што се наоѓаат надвор од локацијата. Исто така треба да бидат идентификувани и активности и почви кои се осетливи на загадување од бучава.

Нивоата на бучава без работа на инсталацијата треба да се определат. Преку применуваниот мониторинг секои дневни, неделни или сезонски варијации на нивото на бучава без работа на инсталацијата треба да биде определено. Треба да се воспостави мониторинг за да се определи влијанието на работата на инсталацијата врз нивото на бучава надвор од инсталацијата.

VII.8.2 Оценка на влијанието на бучавата

Каде што постои ризик за влијание на бучавата на локации осетливи на бучава, барателот треба да го оцени тој ризик преку мониторинг или со компјутерско моделирање. Локација осетлива на бучава претставува, на пример, било која домашна атмосфера, театар, училиште, болница или слично на тоа како и некои работни места каде се препорачливи услови на тишина.

Треба да се дадат детали како и оценка на влијанието на било кои постоечки или предложени емисии на бучава во животната средина вклучувајќи медиуми на животната средина различни од оние во кои емисиите се направени.

VII.8.2 Нејонизирачко зрачење

Влијанието кое потекнува од загадувањето од осветлување на пејсажот треба да се оцени земајќи ја во предвид осетливоста на локацијата. Масовното осветлување на локацијата која во во нормални услови преставува темна средина преставува загадување од осветлување.

VIII. ОПИС НА ТЕХНОЛОГИИТЕ И ДРУГИТЕ ПРЕВЕНТИВНИ ТЕХНИКИ ИЛИ ДОКОЛКУ ТОА НЕ Е ПРИМЕНЛИВО, НАМАЛУВАЊЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИ МАТЕРИИ

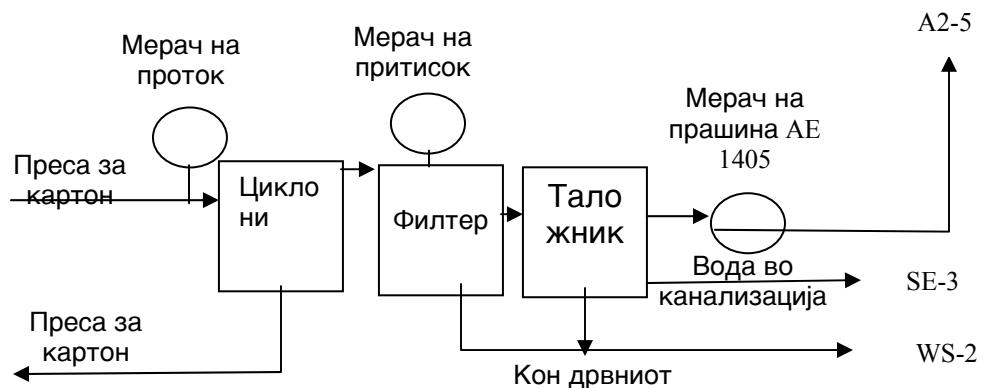
VIII.1 Мерки за спречување на загадувањето интегрирани во процесот

Описете ги превентивните мерки интегрирани во процесот, како што се намалување на токсичноста во сировините, употреба на обновсливи извори, програм на почисто производство и др.

VIII.2 Системи за третирање, намалување и контрола

Табелите VIII.1.1 треба да се комплетираат за сите системи за намалување кои се применети за емисии кои не би можеле да ги задоволуваат принципите на НДТ без предходно намалување. Системите за намалување како што се апсорбери и таложници кои се поврзани на опрема за намалување која се наоѓа низводно не треба да се внесуваат во табелата.

На места каде е соодветно, потребен е едноставен дијаграм на тек на операциите на агрегатот слично како за техничките операции во поглавјето II .На пример како на приказот подолу:

Контролните параметри се тие кои го одредуваат ефективното отстранување на загадувачките материји од емисиите преку системот за намалување. Опремата за мониторинг на системот се состои од уреди за мониторинг на проток, притисок и прашина.

IX. МЕСТА НА МОНИТОРИНГ И МЕРНИ МЕСТА ЗА ЗЕМАЊЕ НА ПРИМЕРОЦИ

Обележување на местата за мониторинг и точките за земање на примероци

Сите местата на мониторинг и земање на примероци треба да се идентификуваат и обележат на план во размер со користење на системот спомнат во **Поглавје V**. Соодветните точки на земање примероци треба да се обележат на локацијата, кога емисиите се испуштаат.

Некои од локациите директно ќе се однесуваат на емисиони точки (пр. на оцак), други ќе бидат додадени на чувствителни рецептори (пр. мерење на бучава на живеалиште), а останатите ќе бидат лоцирани на места каде можат да вршат мониторинг на амбиенталните услови (пр. манометар пред и после токот на прашината од ветерот, мониторинг бушотини узводно и низводно од токот на

подземните води, мониторинг локации узводно и низводно од речната струја итн.)

Сите амбиентални мониторинг локации би требало да имаат префикс А. На пример мониторинг локациите за амбиенталниот воздух ќе бидат обележени со AA1 - AA_n, локациите за подземни води ќе бидат обележени со AGW1 - AGW_n.

Мапи на локациите и податоци од Националниот координатен систем на сите точки на мониторинг и земање примероци би требало да бидат обезбедени.

За соодветните места на мониторинг за емисија треба да се комплетира Табелата IX.1.1, а за мониторинг на квалитетот на животната средина да се пополни tabela IX.1.2, са секој медиум и мерно место посебно.

Каде што е соодветно, да се обезбедат детали за тоа како одбраната мониторинг програма ќе демонстрира согласност со било која гранична вредност или стандард на квалитет кој би можело да се постави. Одделна табела треба да се пополни за секоја точка на мониторинг. Посочување треба да се направи за следново:

- Уредба за точки на земање примероци и безбедносни средства за пристап на инспекторите;
- Методи на земање примероци;
- Процедури за анализа и контрола на квалитетот, вклучувајќи калибрација на опремата, постојаност на опремата и процедури за запишување/известување да се изведуваат со цел да обезбедат точен и веродостоен мониторинг.

При одредување на програмата за земање примероци која треба да се изведува, би требало да се земе во предвид разновидноста на емисиите и нивното влијание на животната средина.

Исто така треба да се вклучат и детали од анализа од било која акредитација или сертификација.

X. ЕКОЛОШКИ АСПЕКТИ И НАЈДОБРО ДОСТАПНИ ТЕХНИКИ

Барателите треба да го земат во предвид членот 106(1)1 и 106 (1)3 од законот за животна средина преку кој дозволата може да биде одбиена доколку предложената активност би можела да предизвика штета на здравјето и животната средина и доколку НДТ не се во согласност.

Можност за предизвикување на штета врз животната средина

Описете ги еколошките аспекти кои биле направени со цел употреба на почисти технологии, минимизирање на отпадот и супституција на сировините. Оправдајте го изборот на техниките во контекс на придонесот на било која предложена техника кон ризикот на прекршување на Стандардите за квалитет на животната средина. Стандардите за животна средина ќе бидат ревидирани за да вклучат но нема да се ограничуваат на:

- Регулативата за класификација на водите Сл. весник 18-99
- Стандардите за квалитет на воздухот во регулативите Уредба за гранични вредности за нивоа и видови за загадувачки супстанции во амбиенталниот воздух и прагови на алармирање, рокови за постигнување на граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели(Сл. Весник 05-05)
- Стандарди за амбиенталната бучава во регулативите Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот од штетна бучава (Сл. Весник 64-1993)

Каде што е применливо во однос на природата на реципиентниот медиум, барателот или давателот на дозволата би можел да ги земе во предвид:

- WHO Упатства за квалитет на воздух за Европа¹
- Директивите кои се однесуваат на Рамковната директива за води.
- Директивите кои се однесуваат на Рамковната директива за воздух

НДТ за конкретната локација

Идентификација на локацијата - треба да се земат во предвид НДТ за конкретната локација;

- Употреба на технологија со помал отпад,
- Употреба на помалку опасни супстанции,
- Каде што е соодветно подржување на повторната употреба и рециклирање на супстанции и отпадот создаден и употребуван во процесот,
- Споредливи процеси, средства или методи на дејствување, кои биле испробани со успех во индустриски размери,
- Технолошки напредок и измени во научното познавање и разбирање
- Природата, влијанието и волуменот на спомнатите емисии,
- Датуми на започнување со работа за новите и постоечките инсталации
- Потребната временска должина за воведување на НДТ
- Потрошувачка и природа на сировините (вклучувајќи ја и водата) употребени во процесот и нивната енергетска ефикасност
- Потребата за превенција или намалување до минимум, на целокупното влијание на емисиите на животната средина како и самиот ризик,
- Потребата да се избегнат инциденти и да се минимизираат последиците за животната средина.
- Документи за Секторски НДТ водичи и релевантни BREF документи објавени од ЕЗ и
- Релевантни индустриски стандарди.

Каде што техниките или вредностите на граничните вредности описаны во следните директиви се применливи , треба исто така да се земат во предвид:

- Директива за депонии 199/31/ЕС Анекси I до III
- Директива за големи постројки за согорување 2001/80/ЕС Анекс III до Анекс VII
- Директива за инцинерација 2000/76.ЕС Анекси I до VI

Описи ги главните алтернативни техники кои се проучени доколку ги има , за

---

¹ <http://www.euro.who.int/document/e71922.pdf>

предлозите кои се содржат во барањето.

Енергетска ефикасност

Треба да се обезбеди опис на употребената или создадена енергија преку активноста. Да се истакнат мерките преземени за да се обезбеди дека енергијата се користи ефикасно и каде е соодветно, енергетска ревизија треба да се изведе за постоечките инсталации и соодветен план на енергетски аудит да се предложи за сите инсталации.

Во случај на постоечките инсталации да се прикаже енергетската ефикасност споредена со НДТ, НДТ белешките или други индустриски стандарди.

XI. ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ/ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

Операторите кои поднесуваат барање за интегрирана еколошка дозвола приложуваат предлог-програма за подобрување на работата на инсталацијата и заштитата на животната средина.

Операторите кои поднесуваат барање за дозвола за усогласување со оперативен план приложуваат предлог-оперативен план според чл. 134 од законот за животна средина (Сл. В. РМ 53/05).

XII. ОПИС НА ДРУГИ ПЛАНИРАНИ ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ

XII.1 Спречување на инциденти и итно реагирање

Треба да се дадат информации за сите мерки и процедури кои се на дело или ќе се имплементираат, за спречување на инциденти при одвивањето на активноста, и минимизирање на ефектите при случајна појава на емисии и инцидентни ситуации. Информацијата треба исто така да вклучи одредби за реагирање при појава на случајни емисии и итни ситуации кои се појавуваат вон нормалните работни часови т.е. ноќно време, викенди и празници.

- Мерките за превентивно дејствување можат меѓу другото да ја вклучат следната информација - која се однесува на Поглавје V за да се избегне дуплирање;
- Детали за складирање на сировини, производи и отпади;
- Детали за истекување или мерки и структури за итно намалување на последиците;
- Детали за херметизирање, површински третман, системи за колектирање - посочи на некој од хоризонталните водичи
- Цртежи со најниски нивоа на сите отпадни водни дренажи, цевководи, приватни канализации и помошни септички јами и помошни структури. Основна конструкција, квалитет, интегритет и тестирање на овие одводи, канализации и структури;
- Областа за прифаќање за секој истек или систем за колекција кој е во

- функција;
- Информации за можна контаминација на почвата, подземните води, или површинските води во случај на гасење пожари со вода на локацијата и било кои услови на контаминација.
  - Транспортот на материјалите внатре во локацијата, цврсти, течни или талози пренесувани преку цевковод, возила или транспортна лента итн.,
  - Потенцијални точки на контаминација /области со најголем ризик.

Соодветно ниво на осигурување на јавната одговорност вклучувајќи и покривање на штетите врз животната средина, или договорена алтернатива, за износот соодветен на ризиците од локацијата, би требало да се уплаќа и одржува од барателот. Заедно со апликацијата треба да се вклучат копии од осигурителни сертификати.

Треба да бидат обезбедени детални изјави за процедурите и планови за справување со управувањето со случајните емисии.

XI.2 Други важни документи кои се однесуваат на заштитата на животната средина

Ова поглавје е дадено да овозможи на барателот да вклучи документација која ќе го подржи барањето за дозвола. Соодветни примери за вакви додатоци се награди за животната средина и акредитации.

XII. РЕМЕДИЈАЦИЈА, ПРЕСТАНОК СО РАБОТА, ПОВТОРНО ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ГРИЖА ПО ПРЕСТАНОК СО АКТИВНОСТИТЕ

Во случај на целосен или делумен престанок со работа на дел на активноста потребни се детали за организацијата која треба да се направи со цел да се минимизираат краткорочните и долгорочните ефекти на активноста врз животната средина по нејзиниот престанок. Треба да се поднесат детали за одредби за престанокот со работа и приказ на обезбедување или отстранување на материјалите, отпадот, почвата, постројка или опрема која е контаминирана од локацијата која може да предизвика загадување на животната средина и тоа во форма на документиран План за управување со резидуи. Планот за управување со резидуи треба да опише како локацијата ќе биде доведена во задоволителна состојба во случај на целосен престанок на активноста. Планот за управување со резидуи треба да се базира на оценка на ризиците земајќи ги во предвид постоечките услови на локацијата, историското загадување и ризиците кои произлегуваат од активноста од работниот век на инсталацијата. Планот во најмала рака треба да опише:

- Бараната состојба на локацијата како соодветна за
  - Земјоделие/ рурално
  - урбан развој
  - Трговија
- Контрола на остатоците на материјали на локацијата
- Планираното расчистување и чистење на градбите и техничките постројки

- Опсегот на рушењето
- Управување со отпадот од градење/рушење
- Ремедијација на контаминираната почва и
- Одржливост и проверка на планот во текот на оперативниот живот на инсталацијата.

Од барателите се бараат детали како Планот за управување со резидуи ќе биде финансиски покриен. Во случај на одложување на локацијата па се до депонирање барателот би требало да се повика на Анекс III од Директивата за депонирање 1999/31/ЕС

XIII. НЕТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД

Не техничкиот преглед на барањето напишано со јасен речник треба да се вклучи. Тој треба да содржи копија од такви планови, планови на локацијата како и други поединости доколку се потребни да ја идентификуваат и описват активноста. Прегледот треба да ги идентификува сите значајни влијанија врз животната средина поврзани со одвивањето на активноста, и да ги описе мерките за ублажување кои се предложени или кои постојат а се однесуваат на тие влијанија. Овој преглед треба исто така да го посочи нормалните работни часови и денови во неделата на активноста. Посебните информации кои треба да се додадат во нетехничкиот преглед се детализирани во формуларот за апликација.

XIV. ИЗЈАВА

Каде што е потребно да се потпише и завери (стави печат). Најмалку на една копија од барањето.

Се препорачува изјавата да биде потпишана од генералниот директор или лице со слична функција.